

СХВАЛЕНО

педагогічною радою Миколаївського ліцею
№28 Миколаївської міської ради
Миколаївської області

Протокол № 7 від 28.08. 2025

Голова педагогічної ради

В.ЗВОНИК

підпис ініціали, прізвище

М.П.

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора Миколаївського ліцею
№28 Миколаївської міської ради
Миколаївської області

Наказ № 210 від 28.08. 2025

Директор ліцею

В.ЗВОНИК

підпис ініціали, прізвище

М.П.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
другого циклу базової середньої освіти -
базове предметне навчання
(7 -8 класи)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

другого базового предметного навчання циклу базової середньої освіти 7-8 класи

I. Загальні положення

Освітня програма Миколаївського ліцею №28 для другого базового предметного навчання циклу базової середньої освіти розроблена на основі:

- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 30 серпня 2022 року № 972);
- Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 №1120).

Освітня програма відповідає таким вимогам:

- структурі Типової освітньої програми та встановленим нею вимогам до здобувачів освіти, які можуть розпочати навчання на адаптаційному циклі;
- визначає загальний обсяг навчального навантаження (у годинах) та його розподіл між освітніми галузями (у межах, не менших за визначені Типовою програмою);
- містить навчальний план, укладений на основі Типового навчального плану для 5–9-х класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою, із можливим перерозподілом годин між навчальними предметами однієї галузі;
- містить перелік модельних навчальних програм, що реалізуються у закладі;
- передбачає опис форм організації освітнього процесу та інструментів оцінювання навчальних досягнень учнів.

Зміст освітньої програми Миколаївського ліцею №28 ґрунтується на компетентнісному підході до навчання і передбачає активне конструювання знань та формування умінь, уявлень здобувачів освіти через досвід практичної діяльності, що забезпечує формування в учнів 7-8-х класів **ключових компетентностей**, зазначених у статті 12 Закону України «Про освіту», а саме:

- ✓ вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- ✓ спілкування іноземними мовами (англійською), що передбачає їх активне використання в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти

прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

- ✓ математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- ✓ компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самотійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- ✓ інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- ✓ екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- ✓ інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- ✓ навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самотійно і в групі;
- ✓ громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як

- громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- ✓ культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
 - ✓ підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Наскрізнi вміння формуються на всіх інтегрованих курсах або предметах. Вони є спільними для всіх компетентностей:

- ✓ читати з розумінням,
- ✓ висловлювати власну думку усно і письмово,
- ✓ критично та системно мислити,
- ✓ діяти творчо,
- ✓ виявляти ініціативність,
- ✓ здатність логічно обґрунтувати позицію,
- ✓ конструктивно керувати емоціями,
- ✓ оцінювати ризики,
- ✓ приймати рішення,
- ✓ розв'язувати проблеми.

II. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати здобувачі освіти, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про початкову освіту).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за межі України та повернулися в Україну, здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою закладу освіти, із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 02.08.2024 № 1093).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких навчальних предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом директора Миколаївського ліцею №28 створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу МОН від 10.02.2021 №160).

III. Навчальний план. Загальний обсяг навчального навантаження та його розподіл між освітніми галузями у 7-8 класах:

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 7-8 класів (другого базового предметного навчання циклу базової середньої освіти) сформовано на основі окремих модельних або навчальних програм і складає 2485 годин/навчальний рік: для 7-х класів – 1225 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Гранично допустиме навантаження: для 7-х класів – 1120 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1155 годин/навчальний рік.

Кількість навчальних годин для вивчення української мови у навчальному плані закладу освіти не може бути меншою, ніж передбачено типовим навчальним планом, відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Уроки з фізичної культури, згідно з частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень. Це обов'язково відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження для учнів.

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	7 клас		8 клас	
		мінім.	максим.	мінім.	максим.
Мовно-літературна	На тиждень	9	12	8	12
	На рік	315	420	280	420
Математична	На тиждень	4	6	4	7
	На рік	140	210	140	245
Природнича	На тиждень	7	9	8	10
	На рік	245	315	280	350
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1	3	1	3
	На рік	35	105	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1,5	3	2	3
	На рік	52,5	105	70	105
Технологічна	На тиждень	1	2	1	2
	На рік	35	70	35	70
Інформатична	На тиждень	1	2	1,5	3
	На рік	35	70	52,5	105
Мистецька	На тиждень	1	3	1	2
	На рік	35	105	35	70

Фізична культура	На тиждень	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	На тиждень	6,5		6,5	
	На рік	227,5		227,5	
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	35		36	
	На рік	1225		1260	
Гранично допустиме навантаження учнів (без фізичної культури)	На тиждень	32		33	
	На рік	1120		1155	

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані, що конкретизує організацію освітнього процесу адаптаційного циклу базової середньої освіти на 2025/2026 н.р. (7-8-х класів). культура»).

Освітню програму для 7-8- х класів укладено за такими освітніми галузями:

- ✓ Мовно-літературна (реалізується за рахунок вивчення предметів «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова (англійська)» та «Зарубіжна література»);
- ✓ Математична (реалізується за рахунок вивчення предмета «Алгебра», «Геометрія»);
- ✓ Природнича (реалізується за рахунок вивчення окремих предметів: «Географія», «Фізика», «Хімія», «Біологія»);
- ✓ Соціальна і здоров'язбережувальна (реалізується за рахунок вивчення предметів: інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»);
- ✓ Громадянська та історична (реалізується за рахунок вивчення предмета «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта» (7-8), «Підприємництво і фінансова грамотність»(8));
- ✓ Технологічна (реалізується за рахунок вивчення предмета «Технології»);
- ✓ інформатична (реалізується за рахунок вивчення предмета «Інформатика» «Технології»);
- ✓ Мистецька (реалізується за рахунок вивчення предмета інтегрованого курсу «Мистецтво»);
- ✓ фізична культура (реалізується за рахунок вивчення предмета «Фізична культура»).

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

IV. Перелік модельних навчальних програм, що використовуються в освітньому процесі у 2025/2026 навчальному році для 7-8 класів :

	Предмет	Назва модельної навчальної програми	Автор модельної навчальної програми	Назва підручника	Автор підручника
1	Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи»	Голуб Н. Б., Горошкіна О.М.	Українська мова 7 клас 8 клас	Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.

		для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року)			
2	Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року)	Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Олеся Слижук, Ірина Тригуб	Українська література 7 клас 8 клас	Калинич
3	Зарубіжна література	«Зарубіжна література. 5–9 класи» (у редакції 2023 року)	Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудницька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А	Зарубіжна література 7 клас 8 клас	Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудницька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А
4	Англійська мова	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В	Англійська мова 7 рік навчання 8 рік навчання	Джоанна Коста, Мелані Вільямс (7 клас)
5	Алгебра	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.	Алгебра 7 клас 8 клас	Істер О.С.
	Геометрія	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.	Геометрія 7 клас 8 клас	Істер О.С.
6	Історія України	«Історія України. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Пометун О. І., Ремех Т. О., Гупан Н. М., Малієнко Ю. Б., Серова Г. В.	Історія України 7 клас 8 клас	Пометун О. І., Ремех Т. О., Гупан Н. М., Малієнко Ю. Б., Серова Г. В.
7	Всесвітня історія	Всесвітня історія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В	Всесвітня історія 7-клас 8 класи	Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В
8	Громадянська освіта	«Громадянська освіта. 6–9 клас» для закладів загальної середньої освіти	Пометун О.І., Ремех Т.О., Серова Г.В.	Громадянська освіта 7-клас 8 класи	Пометун О.І., Ремех Т.О., Серова Г.В.
	Підприємництво і фінансова грамотність	Підприємництво і фінансова грамотність 8 -9 для закладів загальної середньої освіти	Ролік В.А., Войтицька Л.В., Тригуб О.В.	Підприємництво і фінансова грамотність 7-клас 8 класи	Ролік В.А., Войтицька Л.В., Тригуб О.В.
	Фізика	Фізика 7-9 для закладів загальної середньої освіти	Бар'яхтар В. Г., Божинова Ф. Я., Довгий С. О., Кірюхін М. М., Кірюхіна О. О., за ред. Довгого С. О.	Фізика 7 клас 8 клас	Бар'яхтар В. Г., Божинова Ф. Я., Довгий С. О., Кірюхін М. М., Кірюхіна О. О., за ред. Довгого С. О.
	Хімія	« Хімія 7-9 кл.» ля закладів загальної середньої освіти	Ярошенко О.Г., Коршевнок Т.В.	Хімія 7 клас 8 клас	Ярошенко О.Г., Коршевнок Т.В.
	Географія	«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.	Географія 7 клас 8 клас	Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.
	Біологія	Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Соболь В. І.	Біологія 7 клас 8 клас	Соболь В. І.
	Здоров'я, безпека та добробут інтегрований курс	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-8 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Василенко С. В., Коваль Я. Ю., Колодій Л. П.	"Здоров'я, безпека та добробут " підручник інтегрованого курсу	Василенко С. В., Коваль Я. Ю., Колодій Л. П.

				7 клас 8 клас	
9	Мистецтво.інтегрований курс	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Масол Л.М., Просіна О.В.	Мистецтво. 7-клас 8 класи	Масол Л.М., Просіна О.В.
10	Інформатика	Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти.	Морзе Н.В., Барна О.В.	Інформатика 7клас 8 клас	Морзе Н.В., Барна О.В.
11	Технології	Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М	Технології. 7-клас 8 класи	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.
12	Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура 7-9 клас» (автори О. Педан, Г. Коломоєць	Баженков Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоєць Г. А., Дутчак М. В.)		Баженков Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоєць Г. А., Дутчак М. В.)

На основі обраної модельної або навчальної програми предмета чи інтегрованого курсу вчитель самостійно складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Планування здійснюється у довільній формі, з використанням друкованих та електронних джерел. Формат, обсяг, структура, зміст і оформлення календарно-тематичних планів і поурочних конспектів є справою професійної автономії педагога. Встановлення єдиних шаблонів або вимог до цих документів на рівні закладу, громади чи області є неприпустимим.

Професійна свобода вчителя гарантується академічною автономією, що включає: свободу викладання; вільний вибір форм, методів і засобів навчання, які відповідають освітній програмі; розроблення та впровадження освітніх методик, технологій, у тому числі компетентнісного навчання.

Педагог самостійно вибудовує логіку формування очікуваних результатів навчання, враховуючи послідовність змісту, визначену програмою. Вчитель має право: переносити теми уроків залежно від рівня засвоєння матеріалу учнями; визначати доцільну кількість годин на опрацювання окремих тем.

Адміністрація закладу та працівники методичних служб можуть лише надавати консультативно-методичну підтримку педагогам з метою покращення якості освітнього процесу, не втручаючись у зміст чи форми реалізації академічної свободи вчителя.

Форми організації освітнього процесу.

У період дії воєнного стану в Україні освітній процес у Миколаївському ліцеї №28 організовується в безпечному освітньому середовищі з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, а також їхніх освітніх потреб.

Форми організації освітнього процесу визначає педагогічна рада закладу освіти та відображає в освітній програмі з урахуванням наявного

матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного й інформаційного забезпечення.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту», у ліцеї забезпечено здобуття освіти за такими формами:

- Інституційна форма: очна (денна), дистанційна;
- Індивідуальна форма: екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж.

За потреби, відповідно до п.1 статті 20 Закону «Про освіту», у закладі можуть утворюватися інклюзивні або спеціальні класи/групи для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (ООП).

Індивідуальне навчання організовується згідно з Положенням про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом МОН України від 02.01.2016 № 8 (у редакції від 09.09.2024 № 1276). Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, який розробляють педагогічні працівники у взаємодії з учнем чи ученицею та/або його чи її батьками (особами, які їх замінюють); його схвалює педагогічна рада закладу.

У випадку епідемічної загрози, запровадження карантину, надзвичайних або воєнних ситуацій, освітній процес може бути переведений на дистанційну форму навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН України від 08.09.2020 № 1115 (зі змінами, наказ від 17.06.2025 № 865).

У такому випадку:

- Щоденно за розкладом відбуваються онлайн-заняття;
- Здійснюється зворотний зв'язок з учнями;
- Виставляються оцінки в електронний журнал;
- Активно використовуються цифрові освітні платформи (Zoom, Google Classroom, Viber, NZ тощо);
- Розміщується алгоритм дій та розклад занять на сайті ліцею (сторінка «Дистанційне навчання»);
- Доступ до навчальних матеріалів забезпечується через зручні та перевірені онлайн-ресурси.
- Для організації дистанційного навчання використовуються технічні та цифрові засоби:
- Інтерактивні платформи: Google форми, Online Test Pad, LearningApps, Kahoot, Classtime, Liveworksheets, EDpuzzle, Canva тощо;
- Українські освітні платформи: «На Урок», «Всеосвіта». «ВШО».

Освітня програма ліцею передбачає формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, що є основою для подальшого особистісного

розвитку. Особливий акцент зроблено на розвиток асоціативного мислення, вміння встановлювати зв'язки між явищами, аргументувати свої судження, що є результатом упровадження інтегрованого навчання.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи, затвердженого наказом МОН від 03.06.2025 №808, поділ учнів здійснюється: під час вивчення української мови, іноземних мов, трудового навчання (за наявності більше 27 учнів); на заняттях з інформатики – з використанням комп'ютерної техніки (якщо в групі не менше 8 учнів).

Інструментарій оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінювання навчальних досягнень учнів 7-8 класів здійснюється відповідно до наказу МОН України №1093 від 02.08.2024 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання».

Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів.

Результати навчання – це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.

Основні функції оцінювання:

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимульовальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогам до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу.

Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Загальні критерії оцінювання визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями.

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюється за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховується вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем/ученицею принципів академічної доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності. Оцінювання результатів навчання може здійснюватися очно або дистанційно, в синхронному або асинхронному режимі. Результати оцінювання фіксуються у класних журналах (електронних).

Формувальне оцінювання – інтерактивне оцінювання учнівського прогресу, що дає змогу вчителям визначати потреби учнів, адаптуючи до них процес навчання.

Формувальне оцінювання результатів навчання учнів/учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимулювальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції.

Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема/розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати

тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

У формульованому оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, учителями Миколаївського ліцею №28 використовуються інструменти з орієнтовного переліку, наведеного нижче.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУЛЬОВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
	Аналіз портфоліо	Учитель проводить перевірку рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо.
	Візьми і передай	Проводиться спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі.
	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учитель пропонує учням стати у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
	Газетний заголовок	Учні вигадують газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку вивчають та передають основну ідею події
	Гра в кубик	Учитель показує 6 запитань до уроку. Об'єднує учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
	Доповни думку	Учитель проводить письмову перевірку розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у запропонованому твердженні.
	Есе «хвилинка»	Учитель задає питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну/дві хвилини
	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене.
	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокурсниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі.
	3-X-B та 3XB+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання вчителя «Що ми вже знаємо?» (3), «Що ми хотіли б дізнатися?» (X) та «Що вже вивчили за темою?» (B). Плюс (+). Учні класифікують отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене.
	Картка на вихід	Письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо.
	Концептуальна карта	Учителем впроваджується будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Варіант однохвилинки. Учитель запитує учнів (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного розуміння принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно».
	Перефразування	Учні мають висловити основну ідею уроку чи щойно поясненої теми.
	Підбиття підсумків	Учителем проводиться форма роздумів одразу після певного виду роботи.
	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____.
	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі учитель присвоює окрему літеру алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою.
	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі

		короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання.
	Підсумок одним реченням	Учитель пропонує учням написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему.
	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу.
	Подумай – розкажи в парі	Учитель ставить учням запитання. Учні самостійно формують відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Учитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі.
	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні пригадати та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини підсумувати ці пункти одним реченням, записати одне основне запитання, на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну прив'язку цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу за вибором
	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення.
	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображає їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки.
	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
	Сортування слів	Учитель роздає учням набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями.
	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження за списком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять за типами тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учитель проводить з учнями зворотний зв'язок. Учні показують колір, що відповідає рівню розуміння.
	Усне опитування	Учитель пропонує учнями відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як ще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути?

		Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
	Учнівська конференція	Учитель проводить бесіду з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння.
	Хто швидше?	Учитель пропонує учням провести роботу в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встас.
	Швидкий запис	Учитель пропонує учням відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження.
	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, <i>«Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме)»</i> повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
	Трихвилинна пауза	Учитель проводить трихвилинну паузу, що дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та запрошує учнів до їх роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну
	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає

Підсумкове оцінювання має на меті співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель/вчителька може встановлювати самостійно.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель може запропонувати учнівству:

1. виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють встановити результати навчання за всіма групами результатів, визначеним в Критеріях оцінювання за освітніми галузями;
2. виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета/інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня і учениці протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової/річної оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового/річного оцінювання або не були атестовані, звертаються до директора ліцею із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом директора Миколаївського ліцею №28 створюється комісія та затверджується графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада ліцею. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова/річна оцінка не може бути нижчою за семестрову/річну. У разі, якщо учневі/учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання директор ліцею видає відповідний наказ.

Свідоцтво досягнень складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом освітньої програми ліцею.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальними програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів вчителі Миколаївського ліцею №28 керуються такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;

- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ

оцінювання результатів навчання здобувачів освіти

відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
Початковий	1	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; ● виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком за допомогою вчителя; ● передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази.
	2	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> ● відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; ● виконує прості завдання/навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими; ● комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази.
	3	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> ● відтворює частину Інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; ● виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; ● висловлює свої думки простими фразами/ реченнями; просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого.
Середній	4	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> ● відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; ● виконує завдання/навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі; ● використовує прості фрази / речення; сприяє спілкуванню та може надати пояснення у межах запропонованої теми.
	5	<ul style="list-style-type: none"> ● застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища / навчальні дії; ● виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; ● підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовує прості фрази/речення.
	6	Учень/учениця

		<ul style="list-style-type: none"> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; спілкується у межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
Достатній	7	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання; долучається до спілкування в межах запропонованої теми та визначає завдання через поставлені запитання.
	8	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення та у межах запропонованої теми.
	9	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання; ініціює спілкування та обмінюється інформацією у межах запропонованої теми.
Високий	10	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; розвиває ідеї/думки учасників спілкування в межах запропонованої теми та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
	11	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки;

		<ul style="list-style-type: none"> • застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; • узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у межах запропонованої теми; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.
	12	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> • оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлену інформацію в різних ситуаціях; • застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких/творчих завдань; • виступає посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.

На основі освітньої програми Миколаївський ліцей №28 складає та затверджує робочий навчальний план на 2025/2026 навчальний рік, що конкретизує організацію освітнього процесу.